

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mail oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Obeti niso prazne šale.

Poglavarji hitlerizma s samim Hitlerjem na čelu vztrajno izjavljajo: »Druge revolucije ne bo!« Nekatragoneta je ta izjava. Narodna socialistična stranka je prišla do oblasti v nemški državi zakonitim — vsaj zunanje zakonitim — potom. Prava revolucija to ni bila, čeprav jo narodni socialisti proslavljajo kot veličastno revolucijo. Katera bi torej bila druga revolucija? To bi bila ona, pred katero je same narodno-socialistične poglavarje strah, revolucija na gospodarskem polju. To je tisti preobrat na gospodarskem polju, ki je v narodno-socialističnem programu in ki so ga narodno-socialistični voditelji obljubljali 10 let.

Ta preobrat so hoteli po raznih krajih izvršiti nižji funkcionarji narodno-socialistične stranke v področjih, ki so bila za nje dosegljiva. Veliko je moralo gospodarstvo Nemčije trpeti prve mesece, ko so hitlerjanci zasedli Nemčijo. V posameznih gospodarskih obratih so zakomandirali narodno-socialistični mogotci, člani napadalnih oddelkov, posebno vplivni činitelji obratnih celic, ki so se v njih vgnezdili komunistični elementi. Voditelje nekaterih gospodarskih in industrijskih obratov so zaprli, češ, da šikanirajo delavce, ali pa da brez razloga odpuščajo delavce. Druge obrate so prisilili, da odpustijo narodnim socialistom neljube voditelje, da nanovo sprejmejo predlagane nameščence, da odpravijo nadure, povišajo plače, skrajšajo delovni čas itd. Kot strašilo so tem podjetjem naslikali narodno-socialistični krajevni listi pošast socializacije.

Dušešlovno je tako postopanje povse razložljivo. Deset let je narodno-socialistična stranka pod Hitlerjevim vodstvom grmela zoper kapitalizem in odiranje nižjih slojev ter napovedovala nov družabni in gospodarski red, ki bo pričaral v 3. državo — to je hitlerjevska Nemčija — pravcati raj. Ko je Hitler vzel krmilo te države v svoje roke, ali je čudno, da so njegovi ljudje začeli noreti za tem rajem ter da so se mrzlično poganjali za njegovim ostvarjanjem?! Ker so jim drugi zastavili pot, so se ti nerazumni elementi začeli puntati. V Frankfurtu so se spuntali vsi napadalni oddelki, v Breslavi in Münchenu pa velik del teh oddelkov. Le z uporabo sile se je posrečilo ta upor zatreti. Naposled je sam Hitler moral z mogočnim glasom zagrmeti sredi med razburjene duhove: »Druge — namreč gospodarske — revolucije ne bo.«

Mesto revolucije se narodni socialisti trudijo izvršiti reformo (preosnovo) gospodarskega reda v Nemčiji. Sestavili so nekaj gospodarski svet, v katerem tudi sedijo zastopniki velike industrije, kakor Krupp in Thyssen. Da se ti moške odločno upirajo vsakemu radikalnemu poskusu na gospodarskem polju, je povse jasno. Narodno-socialistični voditelji so začeli odločno borbo zoper boljševiske težnje v lastni stranki. Notranji minister Frick je ožigosal vse, ki nepoklicano posegajo v gospodarsko življenje, kot puntarje zoper voditelja Adolfa Hitlerja. Pruski ministrski predsednik Göring je izpovedal, da komunizem zopet dviga v Nemčiji glavo, in zato se on ne bo niti en dan obotavljal, marveč bo udaril po njem z železno pestjo, to je, z novim izjemnim zakonom, ki določa najstrožje kazni, in sicer — smrtno kazen, dosmrtno ali petnajstletno ječo.

Deset let je narodni socializem delal obljube. In ko je prišel čas, da bi svoje obljube izpolnil, pa pobija z železno pestjo vsakega, kateri zahteva izvršitev teh obljub. Hitler je obljubljal, da bode Nemčijo storil veliko, ko bo zagospodoval v njej. V resnici pa Nemčija še nikdar ni bila tako osamljena in nikdar tako opazovana z nezaupanjem, kakor danes. Nemški kancler in voditelj katoliškega centra dr. Brüning je vse pripravil, da se Nemčija dvigne do priznanja in zaupanja drugih držav, pod Hitlerjem je Nemčija izgubila vse pridobitve svetovno-politične veljave. Narodni socializem je obljubljal, da bode ljudstvo rešil obrestne sužnosti — sedaj pada ljudstvo globlje v dolgovno in obrestno sužnost. Obljubljal je odstranitev brezposelnosti, in še vedno je okoli 5 milijonov brezposelnih v Nemčiji. Obljubljal je svobodo, ki pa je morala zbežati ter se skriva za boječimi žicami zbiralnih taborišč. Narodni socializem je zašel v zagato, iz katere se bo težko rešil. Če dovolj se je moral uveriti in v bodoče se bo še bolj uveril, da obeti in obljube niso prazne šale.

Velesile proti hujskanju nemških hitlerjevcev v Avstriji. Velesile: Anglija, Francija in Italija so podale po svojih poslanikih Hitlerjevi vladi v Berli-

nu ugovore, ker pošilja Nemčija nad avstrijsko ozemlje letala in ta trosijo letake proti avstrijski Dollfussovi vladi.

Avstrijske oblasti so odkrile na Dunaju centralo v Avstriji razpuščene in prepovedane Hitlerjeve stranke in so aretirale glavne kolovodje. Kot odgovor na akcijo avstrijske vlade proti tajnemu širjenju hitlerizma je izgnala Nemčija 120 Avstrijcev in temu izgonu bodo sledili še drugi. Iz Nemčije bodo izgnani vsi avstrijski državljani, ki ne podpirajo narodno-socialističnega pokreta v Avstriji.

Preosnova italijanske vojske. Predzadnjič smo poročali, da je bil odstavljen dolgoletni italijanski vojni minister general Gazzera z državnim podtajnikom v vojnem ministertvu vred. Vojno ministertvo je prevzel sam Mussolini. Letalski minister se še ni vrnil s poleta iz Amerike in bo po povratu imenovan za načelnika generalnega štaba. Fašistično milico namerava Mussolini priključiti redni vojski, da bo imel lažje stališče na razorožitveni konferenci v Ženevi, kjer očitajo zastopniki raznih držav Italijanom, da vzdržujejo poleg redne vojske še zelo mnogo nacionalnih vojnih sil v fašističnih organizacijah za drasle in za mladino.

Nemški kancler Hitler uvedel popolno diktaturo. Že itak popolno shiteriziranemu državnemu zboru ali Reichstagu je odvzeta zakonodajna moč. Z najnovejšo zasilno odredbo je dobil Hitler popolno oblast v pogledu zakonodaje in je postal povsem neodvisen od predsednika nemške republike Hindenburga. Odslej bode stopil v veljavo vsak novi nemški zakon takoj, ko se objavi službeno, dočim je veljal dosedaj najmanj rok 14 dni. Tudi pri sklepanju pogodb z drugimi državami je Reichstag popolnoma izločen. Hitler bo odslej lahko cenzuriral vse izjave ministrov. — Po najnovejši uredbi bodo izgubili nasprotniki hitlerizma nemško državljanstvo.

Šolska reforma v Nemčiji in novi ukrepi hitlerjevske policije. Vlada pripravlja reformo šolstva. Židom in vsem nasprotnikom režima bo dostop v višje šole malodane onemogočen. — Nemška policija je po nalogu Hitlerjeve vlade začela pri zasledovanju komunistov pobirati talce. Talci morajo odgovarjati za one komuniste in socialne demokrate, ki jih policija ne more dobiti v roke. Za vsak pregrešek propagande in širjenja lepakov z napadi na hitlerjevce in za vsak napad v inozemstvu zoper hitlerizem bode najmanj 10 oseb, ki pripadajo levičarskim

krogom in so že zaprte, moralo prestatiti kazni, če policija ne bo mogla aretirati pravega krivca. Med drugim bodo aretirani vsi dorastli člani krivčeve družine. Policijske oblasti si pa pridružujejo še ostrejša kazni.

Amerika in Japonska na morju. 150 japonskih bojnih ladij je uprizorilo zadnje dni velike manevre v Tihem Oceanu med Havajskim otočjem in Japonsko. Ti manevri bi naj bili demonstracija proti ameriškim Združenim državam. Kako je za Amerikance japonska vojna mornarica strah, dokazuje dejstvo, da je odobril ameriški predsednik Roosevelt predlog mornariškega ministra, da se prične takoj z gradnjo 22 novih vojnih ladij. Za to delo je dovoljenih iz fonda za javna dela 238 milijonov dolarjev.

Vodja indijskih nacionalistov zopet aretiran. Vodja indijskih nacionalistov Gandhi je bil, kakor znano, izpuščen iz večmesečnega zapor, ker je pritiskal na angleško oblast za gladovno stavko, da mu je vrnila svobodo, katere se pa ni veselil dolgo. Te dni so zaprli Gandhija v trenutku, ko se je nameraval v spremstvu svoje žene in večjega števila svojih pristašev podati na propagandno potovanje, da bi nahujskal indijsko prebivalstvo k novi nepokorščini zoper angleške oblasti. Vse aretirance so prepeljali v Puno, kjer je bilo Gandhiju rečeno, da bo izpuščen na svobodo pod pogojem, da ne zapusti Pune in se odreče vsaki akciji, ki bi imela za cilj nov pokret proti Angliji. Ker je Gandhi to ponudbo odklonil, je bil v smislu obstoječih zakonov obsojen na enoletni zapor.

Laiški apostoli. Katoliška akcija, ki jo tako vztrajno in vneto propoveduje ter priporoča sedanji papež Pij XI., je sodelovanje katoliških laikov (svetnjakov) z duhovniki pri razširjanju božjega kraljestva na zemlji. To kraljestvo je dvojno: notranje in zunanje. Prvo je v naših srcih ter obstoja v veri, ljubezni in krščanskih krepostih. Drugo pa je Kristusova Cerkev, ki ji je namen voditi ljudi in narode k pravemu večnemu cilju in tudi k pravi sreči na tem svetu. Katoliška akcija je torej apostolstvo laikov. Kdor hoče dandanes biti apostol, mora za to imeti sposobnost. Treba je laike za to usposobiti. V ta namen so ustanovili ponekod posebne šole za katoliške laike, zlasti za mladeniče in mladenke, v katerih dobijo potrebno izobrazbo. Takšne šole so na Angleškem, kjer so katoličani v manjšini in kjer se morajo boriti z uma svetlim mečem, da se uveljavijo. Ti svetli meči se pripravljajo in brusijo v posebnih tečajih in šolah, ki jih obiskujejo mladeniči in mladenke raznih stanov. Poučujejo se v verskih resnicah in njihovi znanstveni obrambi, v zgodovini krščanstva in osebno katoliške Cerkve, v socialnih vprašanjih itd. Tako podkovani potem nastopajo ti laiški apostoli obojega spola v javnosti, po ulicah, cestah in zborovanjih, da poučujejo nevedne, drami-

jo speče, potrjujejo dobre, odbijajo slabe ter tako pripravljajo pot nebeškemu kraljestvu in njegovemu božjemu Ustanovitelju. Slične tečaje za laiške apostole so sedaj ustanovili v Tokiju, glavnem mestu Japonske. Ustanovili so namreč triletni tečaj za katoliške vseučilišnike, ki so določeni za bodoče voditelje Katoliške akcije na Japonskem. Tem mladeničem dajejo pouk katoliški strokovnjaki v bogoslovnih, modroslovnih in svetopisemskih vprašanjih. Ker se na Japonskem širijo krivi modroslovnih nauki iz Evrope, jih morajo ti katoliški študentje spoznati, da jih morejo v javnosti pobijati. Doslej je katolicizmu na Japonskem manjkalo izobraženih laikov. Z imenovanimi tečaji pa upajo v bodočnosti dobiti sposobne in v vsakem oziru izobražene laike, ki bodo dosti storili za razširjenje katolicizma zlasti med japonskim izobraženstvom.

Katoliško delavstvo na Francoskem. Obvestili smo že večkrat čitatelje našega lista o napredku katoliških organizacij na Francoskem. Francoski katolicizem je že davno prekoračil prag cerkvenih hiš in zakristij ter je začel na vseh področjih prodirati v javno življenje. Njegovo geslo ni več beg iz sveta, marveč prodiranje v svet, da se svet pridobi za Kristusa in njegovo Cerkev. Sredstvo tega pridobivanja je organizacija. Društve je treba za vse stanove in za vse njihove potrebe: gmotne in duševne. Zato se taka društva: verska, prosvetna, vzgojna, stanovska, podporni, dobrodelna itd. ustanavljajo, odnosno izpopolnjujejo. Pretekli mesec je imela velevažna panoga katoliške organizacije, to je organizacija katoliških delavcev, v mestu Grenoble svoj občni zbor. Navzočih je bilo preko 1000 odposlancev iz Francije in njenih kolonij. Katoliška delavska organizacija šteje na Francoskem preko pol milijona članov. Občni zbor je pokazal, da se voditelji organizacije z dosedanjimi uspehi ne zadovoljujejo, temveč hočejo napredovati. Že doslej so udrli v komunistične in socialistične trdnjave ter zavzeli že mnogotero postojanko. V bodočnosti bodo svoje napore pomnožili. S posebno pohvalo je bilo na občnem zboru poudarjeno prizadevanje katoliške delavske mladine, ki vedno bolj širi svoje vrste in z njimi krog katoliške organizacije med francoskim delavstvom.

Krst kitajskega študenta. V Friburgu v Švici je zavod za kitajske vseučilišnike, ki pridejo iz daljnje Kitajske študirati v Švico. V tem zavodu, ki ga je ustanovil katoliški duhovnik Josip Charriere, dobivajo stanovanje in hrano kitajski študentje, ne samo tisti, ki so katoliške vere, marveč tudi pogani. In veliko izmed tistih, ki so prišli v ta zavod kot pogani, ga zapustijo kot katoličani. Spoznavanje katoliške vere in katoliškega življenja s pomočjo božje milosti nagne mnogoterega k temu, da zaprosi za sv. krst ter postane katoličan. Tako se je 1. 1931 dal krstiti mladi Ivan Marija Yian, v aprilu 1933 Iv. Pavel Kong, ki ga je krstil škof Besson, zadnjo nedeljo meseca junija 1933 pa Josip Marija Tsao. Zakrament sv. krsta mu je podelil njegov rojak domači kitajski škof monsignor Chow. Ta je namreč v

letošnjem svetem letu poromal v Rim. Na potu na Francosko, kjer je obiskal grob kot blažene proglašene sestre Katarine Labouré, se je na prošnjo oglasil v Friburgu, da krsti svojega kitajskega rojaka. Svečanost se je izvršila v prelepi Marijini cerkvi. Pred podeljenjem sv. krsta je imel škof Chow prisrčen nagovor, v katerem je poudarjal posebno ljubezen kitajskih katoličanov do Matere božje. Zato se tudi ta izredna krstitev vrši v Marijinem svetišču. Na popoldanskem sestanku je prvi govoril novokrščenec Tsao, ki je izrazil svoje veselje in svojo hvaležnost za veliko od Boga prejeto milost. Škof Chow pa je izrazil hvaležnost kitajskih katoličanov katoliški Švici, ki toliko stori in toliko žrtvuje za katoliške misijone.

Božja pot Slovencev k Mariji Bistriški in izlet v Zagreb dne 9. in 10. septembra t. l. Pri udeležbi 450 božjepotnikov bo 9. septembra t. l. vozil posebni vlak iz Celja preko Zidanega mostja in Zapršiča v Zlatar Bistrico, kamor pridemo ob šestih zjutraj. Vozna cena je iz Celja tja in nazaj 60 D, šolarji plačajo le 30 Din. To romanje je za okraje Celje, Laško, Krško in Brežice in bo tudi vlak na teh postajah sprejemal romarje. Potrebni romarji bodo dobili v Bistrici brezplačno večerjo, v Zagrebu pa brezplačno kosilo. Z nami gre godba. Vse bo prvovrstno urejeno, brati. Hrvatje nas bodo v nedeljo dne 10. septembra slovesno sprejeli. Romanje ima namen, utrditi katoliško zavest in ljubezen med Hrvati in Slovenci. Zato se iz navedenih okrajev prijavite v velikem številu na: Treznostno društvo, Celje, poštni predal 106.

V Lurd ne moremo — gremo v Rajhenburg! Veliko romanje Slovencev k Mariji Lurški v Rajhenburg, združeno z izletom v Zagreb, bo 7. in 8. septembra. Število romarjev vsak dan narašča, obeta se veličastna proslava lurškega jubileja. Voznina s posebnim vlakom in drugi stroški znašajo 70 Din. Podrobna pojasnila v romarskem listu dobi vsakdo zastonj. Pišite dopisnico na naslov: Dobrodelno društvo »Varstvo«, Ljubljana, Dunajska cesta 17.

Nadškof dr. Jeglič je obnovil v nedeljo dne 6. avgusta svojo biserno sv. mašo v rojstni župniji v Begunjah na Gorenjskem. Slovesnosti se je udeležilo mnogo ljudi iz domače in sosednih farter precej duhovščine iz radovljiške dekanije.

Prerana smrt duhovnika. Dne 2. avgusta je smrtno zadela kap na 50letni rojstni dan g. Alberta Pravsta, provizorja v Trbonjah. Smrtna nesreča ga je doletela, ko je bil na pomoči pri Sv. Križu nad Dravogradom. Pokojni se je rodil dne 2. avgusta 1883 v Tržiču in je služboval kot duhovnik do leta 1921 v ljubljanski škofiji. Prevzel med lavantinske duhovnike, je kaplanoval pri Sv. Juriju ob južni železnici, v Zrečah, kjer je bil provizor, in na Muti, odkoder je odšel za provizorja v Trbonje. Blagopokojni je